

דיין עם ואנס בושינגטון
לבצע נסיגה טאקטי

תו, או רעיון דומה, יתחיל הדיון המהותי — ויעלה בלי כל ספק רעיון המדינה הי-פלסטינית בגדה וברצועה.

כך או כך, שעת-האמת קרובה.

סכר של חול

דין סכר שבז'נבה יהיה קיים שיר תוף-פעולה ישראלי-ירדני נגד אש"ף. יתכן מאד שהוא משלה את עצמו, כפי שעשה זאת בעבר כל אימת שדובר על ירדן.

על ירדן יופעל לחץ ערבי כביר להצטרף לקונפנסוס הערבי (והעיר למי) למען הקמת מדינה פלסטינית בנת בגדה וברצועה, תוך קיום קשר כלשהו בינה ובין ירדן.

אין שמץ של סיכוי שירדן תוכל לעי-מוד מול לחץ זה. כדי לשמר על עצמה ועל קיומה, תצטרך להצטרף.

כמו כל ההכנות הישראליות עד כה, לוקח גם ההנהגה של בגין בביקורו אחר יסודי: אין הוא מסר גלית לתבין את הדינאמיות של הי-התפתחות הערבית הפנימיות.

ברגע שאש"ף יעלה בצעדים נמרצים על דרך ההכרה ב-242 והנכונות להכיר בישראל ולהקים מדינה לצידה, תשתנה המציאות הפוליטית, הדיפלומטית והפסי-כולוגית תכלית שינוי. עמדות טאקטיות עשירות להיסחף, כמו סכר של חול מפני מבול הדינאמיות של ההתפתחות תיצור מציאות חדשה.

ממשלת בגין סבורה כי תוכל לבלום ולעכב את ההתפתחות הזאת. היא מקווה כי אחרי סילוקו של אש"ף מז'נבה, באמצעות הקמת הוועדות הבין-מדינתיות, תגיע הוועידה לקיפאון, וכל הצדדים יסיימו לעלות על דרך של הסכמי-ביניים חדשים, במקום הסדר כולל. כך, מקווה בגין, תיכנס הבעיה הפלסטינית למקרה הגדה והרצועה לא יעמדו לדיון, והכל יתרכזו בענייני הגולן וסניג, שבהם מוכן בגין להיות גמיש.

אך יתכן מאד שממשלת קארטר תתנגד לכך באופן נמרץ ותחזור להסדר כולל, ברוח רעיונותיו של הנשיא ג'ימי קארטר עצמו.

במיקרה כזה, יגיע היום שבו תצטרך ממשלת בגין להחליט אם לקבל את רעיון הנסיגה לגבולות 1967, "בשינויים קטנים", והקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה. מובן שבגין יתנגד לכך באופן מוחלט.

או תתפוצץ ועידת ז'נבה, וייערך הי-קרב האמיתי — העימות המדיני האמרי-קאי-ישראלי ו/או העימות הצבאי הישראלי-ערבי.

הנסיגה הטאקטית שבוצעה הי-שבוע נועדה לשמור על הכוחות לקראת הקרב המכריע הזה.

עוזרת להסיח את דעת נאמניו של בגין מן הנסיגה שלו בושינגטון.

על רקע זה קיבלה הממשלה השבוע את ההחלטה שהוכתבה לה על-ידי בגין. תוכנה: קבלת מישלחת מאוחדת של הערביים במושב-הפתיחה; אי-הופעת מנהיגי אש"ף במישלחת (אך "מבלי לבדוק בציר ציוני..."); אי-ניהול משאומתן עם מישלחת פלסטינית, פיצול הוועידה לוועדות בין-מדינתיות מייד לאחר הפתיחה, כך שלא יהיה פרום לדיון בעניין הפלסטיני; אי-תיקון ההחלטה 242.

השאלה היא: האם אלה הם תנאים של ממש — או שהן מישאלות הסודות, שלא יוכלו להחזיק מעמד בוועידה?

האם הוועידה שתתכנס, בתני אים אלה, נועדה מראש לפיצוץ?

אש"ף בפתיחה

ניתן לנחש במידת-מה את העומד להחרש בז'נבה, כלהלן:

כמושב-הפתיחה תופיע מישלחת ערבית מאוחדת, ובה חפיפה פלסטינית. הפלסטינים יהיו, כמור, בן, הסירי אש"ף מוצהרים, אך לא בעיית-פקידים רשמיים באש"ף. למשל: ראשי-הערבים מהגדה, שי-הודו לפני בחירתם כחפירי אש"ף, והנהנים מתמיכת אש"ף.

מועמדים אפשריים: כרים חלף ברמא-ללה, פאהד אלקואסמה בחברון, באסם אל-שכעה בשכם, חילמי חנון בטולכרם — כולם אנשי אש"ף נאמנים ומוצהרים, ואנשים בעל-רמה.

במיקרה זה תעמיד ישראל פנים כאילו אינם אלא אישים מקרב "ערביי ארץ-ישראל", בעוד שכלפי הצד הערבי תופיע מישלחת כזאת כנציגות מוסמכת של אש"ף.

ישראל לא תוכל למנוע ממשלחת כזאת להבליט את אש"פיותה כאוהת-נפשה. היא תוכל למסור הכרזה אש"פית במושב-הפתיחה, לקבל בגלוי הוראות ממטה מדיני אש"ף עשוי להקימו בז'נבה, ולהתנהג מכל הבחינות כנציגות דיפלומטית מאומנת של אש"ף.

עצם הופעתה של מישלחת זו ואת בז'נבה, תהווה סימיון-היסטורי בנתיבי-היסודיים של העם הפלסטיני. זהו ראשית ההכרה הבינלאומית במדינה פלסטינית — וכך הצדדים מכינים זאת.

אחרי הנסיגה הטאקטית שלה השבוע, תצטרך ממשלת-בגין לבלוע גם צפרדע זו. לא יהיה כדאי לה לפוצץ את הוועידה כבר במושב-הפתיחה — כי הדבר לא ייסלח לה על-ידי קארטר, שמעמד זה יהווה את ניצחונה.

השאלה היא: מה יקרה הלאה?

ראש-גשר פלסטיני

רוך כי מבחינת אש"ף, מבחינת הערבים ומבחינת הממשלה האמרי-קאית, הופעת אנשי אש"ף הפלסטינים

עם האלוף (מיל.) מתי פלד, לובה אילאב, אורי אבנרי ואחרים.

כך הובטח איחוד המחנה. השבוע מסר גם פארוק בפאריס הצהרה דומה לזו של עראפאת.

נסיגה לשם מילחמה

אשר בא דיין לארצות-הברית, מצא את עצמו מול פני ברירה פשוטה: לקבל את התכתב האמריקאי או להיכנס מייד לעימות טוטאלי עם ג'ימי קארטר. היו נימוקים בכדי-מישקל בעד ונגד קבלתה של ההצעה האמרי-קאית.

הנימוקים נגד:

זוהי נסיגה חדי-משמעות של ממשלת-בגין — הן מבחינת ההסכמה למישלחת ערבית מאוחדת, הן מבחינת הפקדת אנשי אש"ף, גרויים או מוסוויים, במישלחת.

ניתן להסוות ולטשטש נסיגה זו בעזרת אמנות-הכוב של דיין ומערכת שטיפת-מוח של "הכתבים המדיניים" של כלי-ההיסטוריה, המשרתים את הממשלה. אך עם התכנס הוועידה יתפזר הערפל, ויהיה ברור שחלה נסיגה משמעותית מצד ממשלת-ישראל.

הדבר חושף את הממשלה להתקפה מצד הנהגת המערך, ההופכת בהדרגה "אופוזיציה ימנית" לליכוד. ואכן, בסוף השבוע תקפו גם שימעון פרס וגם יצחק רבין את ממשלת-בגין, מתוך עמדות ימניות-קיצוניות, והאשימו אותה בכניעה לאמריקאים ולאש"ף.

הנימוקים בעד:

דחיית ההצעה היתה מביאה לעימות חזיתי עם ממשלת ארצות-הברית לאלתר, על ענייני המוגדר כ"גוהלי". נראה כי בגין ודיין סבורים כי בעימות כזה לא תהנה ממשלת-ישראל בתמיכה כללית ונמרצת של יהדות ארצות-הברית. הם לא האמינו כי ניתן יהיה לגייס את היהודים למרד נגד השליטון (האמריקאי) על רקע זה.

חיוב מצבו הפוליטי הקי-שה, חשוב לקארטר שהוועידה תתכנס השנה, ושייערך מושבי פתיחה ראויים, אשר יבגין את הצלחת מדינותיו. לא איכפת לו כריש מה יקרה לאחר מכן. לכן כדאי לישראל להעתיק את המא-בק מן העמדה הקורמת (הרכב המישלחות בפתיחה) אל החזית העיקרית (הוועידה עצמה). ניתן יהיה לחבר בוועידה כבוא העת, לתפוצץ אותה מכפנים, כך שהאש"ף יהיה על פיצוץ הוועידה לא תיפול על ממשלת-ישראל.

תמורת ההסכמה להצעה האמרי-קאית, החשובה כליכך לקארטר, ניתן לסחוט כמה ויתורים נגדיים חשובים. למשל: הטלת וטו אמריקאי על תוספת להחלטה 242 במועצת-הביטחון, התנגדות אמריקאית למישלחת גלווייה של אש"ף במהלך ועידת ז'נבה, ועוד.

ועידה לשם פיצוץ?

דין הציע לבגין לקבל את ההצעה ולבצע את הנסיגה הטאקטית. בגין הסכים.

הדבר עורר זעם עמוק בניבכי-הנשמה של תנועת-החרות. ח"כ משה ארנס, יו"ר ועדת החוקים-ביטחון של הכנסת, מתח בראיון במערב ביקורת חריפה ביותר על דיין. היתה זאת התקפה עקיפה על בגין עצמו. אין ספק כי בחלק מצמרת חרות תעורר הנסיגה התנגדות עזה, אם כי רק אירק שרון העז להצביע נגדה בממשלה. היתה זאת דווקא הצבעה מתמיהה, כי אירק הכריז לא פעם שהוא בעד משא-ומתן רשמי עם אש"ף.

אך בגין יודע איך למשול באנשיו. הוא יכול לפרוש את חסות הממשלה על כמה ממבצעי גוש-אמונים, התנחלויות של גוש-אמונים בשעה זו עלולים לגרום לקשיים בארצות-הברית, להחמיר את מצבה של ישראל בעצרת האו"ם ולהרגיז את הנשיא קארטר. אך הם יסחוו את דעת חסידיו של בגין ממה שמתרחש בושינגטון. יתכן שהנשיא קארטר ימתן את התנג-דותו החריפה לביצוע התנחלות אחת או שתיים, תמורת הסכמתו של בגין להצעתו בעניין ז'נבה.

גם מילחמת-לבנון, שבה ממלאה ישראל כעת בגלוי תפקיד מרכזי (ראה עמוד 23),

קאריקטורה של זאב ב, הארץ